

Briuselis, 2023 m. spalio 17 d.
(OR. en)

14286/23

CLIMA 484
ENV 1140
ONU 81

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13840/23

Dalykas: UNFCCC sekretariatui Europos Sąjungos ir jos valstybių narių vardu
teikiamas pranešimas dėl Europos Sąjungos ir jos valstybių narių
nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų (NDC) atnaujinimo
– Patvirtinimas

Delegacijoms priede pateikiamos 2023 m. spalio 16 d. įvykusiame 3973-iajame posėdyje Tarybos patvirtintas pranešimas pirmiau nurodyta tema.

**ISPANIJOS IR EUROPOS KOMISIJOS PRANEŠIMAS EUROPOS SAJUNGOS IR JOS
VALSTYBIŲ NARIŲ VARDU**

Madridas, 2023 m. spalio 16 d.

**Dalykas: Europos Sąjungos ir jos valstybių narių nacionaliniu lygmeniu nustatytų
įpareigojančių veikslių (NDC) atnaujinimas**

Šį pranešimą sudaro trys dalys: 1) apžvalga, 2) ES atnaujinti nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai (NDC) ir 3) informacija, pateikiama siekiant užtikrinti NDC aiškumą, skaidrumą ir suprantamumą (ICTU).

I. APŽVALGA

Procedūrinių pokyčių santrauka

1. **2015 m. kovo 6 d.** Europos Sąjunga ir jos valstybės narės pranešė apie savo numatomus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veikslus (INDC) kartu pateikdamos priedą, kuriame išdėstyta kiekybinė ir kokybinė informacija apie INDC, laikydamosi 20-ojoje šalių konferencijoje (COP) Limoje priimtų sprendimų.
2. ES INDC tapo jos NDC, kai **2016 m. spalio mėn.** ES ratifikavo Paryžiaus susitarimą ir nustatė tikslą **iki 2030 m. visos ekonomikos mastu išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti bent 40 %, palyginti su 1990 m. lygiu.**

3. **2019 m. gruodžio mėn.** Europos Vadovų Taryba (ES valstybių narių valstybių ar vyriausybių vadovai, Europos Vadovų Tarybos pirmininkas ir Europos Komisijos pirmininkas) patvirtino tikslą iki 2050 m. pasiekti **neutralaus poveikio klimatui ES tikslą**, laikantis Paryžiaus susitarimo. **2020 m. kovo 5 d.** Europos Sąjungos Taryba priėmė ES ir jos valstybių narių ilgalaikę išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu grindžiamą vystymosi strategiją, kurioje atsižvelgiama į šį **neutralaus poveikio klimatui tikslą**, ir pateikė ją Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) sekretoriatui.
4. **2020 m. gruodžio 11 d.** Europos Vadovų Taryba patvirtino naują platesnio užmojo 2030 m. ES klimato srities tikslą, taikomą ES ir jos 27 valstybėms narėms, t. y. „**užtikrinti, kad iki 2030 m. išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio grynas sumažinimas ES viduje sudarytų ne mažiau kaip 55 %, palyginti su 1990 m.**“, ir **2020 m. gruodžio 18 d.** jį pateikė UNFCCC sekretoriatui kaip **atnaujintą ir sustiprintą NDC¹**.
5. **2021 m. birželio 30 d.** ES paskelbė reglamentą, žinomą kaip **Europos klimato teisės aktas²**, kuriuo nustatomas privalomas tikslas ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą Europos Sąjungoje, siekiant vėliau užtikrinti neigiamą išmetamųjų teršalų kiekio balansą, ir nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo teisinė sistema. Europos klimato teisės aktu patvirtintas ir nustatytas kaip teisiškai privalomas tikslas iki 2030 m. grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį Sąjungos viduje sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu.
6. **2021 m. liepos 14 d.** Europos Komisija patvirtino **Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio** pasiūlymus, kad būtų peržiūrėti ir atnaujinti ES teisės aktai, siekiant užtikrinti, kad ES politika atitiktų Europos klimato teisės akte nustatytus klimato srities tikslus.

¹ https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-06/EU_NDC_Submission_December%202020.pdf

² 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas).

7. 2023 m. Europos Sąjungos Taryba ir Europos Parlamentas oficialiai priėmė visus esminius **teisės aktų sistemos** elementus, būtinus Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkiniui įgyvendinti, o priimti teisės aktai³ buvo paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
8. Išsami informacija apie politiką, susijusią su NDC įgyvendinimu, buvo peržiūrėta atsižvelgiant į priimtą **Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio teisės aktų sistemą**, o atitinkami atnaujinimai pateikti šio pranešimo šioje dalyje ir 3 dalyje (ICTU).
9. Remiantis Komisijos skaičiavimais, visiškai įgyvendinus Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio teisės aktus, ES ir jos valstybės narės galėtų viršyti tikslą užtikrinti, kad iki 2030 m. išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio grynas sumažinimas ES viduje sudarytų bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu.
10. Šiuo pranešimu ES atnaujina informaciją apie savo NDC prieš 28-ąją šalių konferenciją (COP28) ir prašo UNFCCC sekretoriato apsvarstyti šiame pranešime pateiktą atitinkamą techninę informaciją sekretoriato NDC apibendrinamojoje ataskaitoje.

³ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/959, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, ir Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo (ATLPS direktyva); Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/958, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, kiek tai susiję su aviacijos sektoriaus indėliu siekiant visos Sąjungos ekonomikos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslo ir tinkamu pasaulinės rinkos priemonės įgyvendinimu (ATLPS aviacijos sektoriuje); Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/857, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir Reglamentas (ES) 2018/1999 (Pastangų pasidalijimo reglamentas); Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/839, kuriuo dėl taikymo srities, ataskaitų teikimo ir atitikties taisyklių supaprastinimo ir valstybių narių 2030 m. tikslų nustatymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841 ir dėl stebėsenos, ataskaitų teikimo, pažangos stebėjimo ir peržiūros tobulinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999 (LULUCF reglamentas).

Pagrindinės vidaus politikos kryptys, priimtos atsižvelgiant į naują klimato srities tikslą, dėl kurio susitarta 2020 m. gruodžio mėn., apibendrinami tolesnėse pastraipose ir šio dokumento 3 dalyje (ICTU).

11. Išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslams pagal ES teisės aktus taikoma **ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS), Pastangų pasidalijimo reglamentas (PPR)** ir Reglamentas dėl ŠESD, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo (**LULUCF**). Papildomais teisės aktais ir politika, susijusiais su naujų lengvųjų automobilių ir naujų lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekio normomis, atsinaujinančiųjų išteklių energija ir energijos vartojimo efektyvumu, kurie yra Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio dalis, taip pat prisidedama siekiant 2030 m. ES klimato srities tikslų.
12. Pagal **ES ATLPS**, kuri veikia nuo 2005 m., nustatoma anglies dioksido kaina nustatant didžiausio apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ribą sektoriams, kuriems ji taikoma. ES peržiūrėjo ir iš dalies pakeitė savo teisės aktus ir nustatė **naują tikslą iki 2030 m. esamų ES ATLPS sektorių ir jūrų sektoriaus išmetamą teršalų kiekį sumažinti 62 %, palyginti su 2005 m. lygiu.**
13. Pradėjus **ES ATLPS taikyti jūrų transporto išmetamiems teršalams**, ji apims laivų, kurių bendroji talpa didesnė kaip 5 000, išmetamą CO₂, metano ir azoto suboksido kiekį ir bus taikoma **50 % teršalų kiekio, išmetamo vykdant reišus, kurie prasideda arba baigiasi už ES ribų**, ir visą per reišus ES viduje išmetamą teršalų kiekį ir ES uostuose esančių laivų išmetamą teršalų kiekį.
14. Kalbant apie **komercinę aviaciją**, pagal ES ATLPS ir toliau bus taikomas veiksmingas anglies dioksido apmokestinimas Europos vidaus skrydžiams ir išvykstamiesiems skrydžiams į Jungtinę Karalystę ir Šveicariją. Be to, priimti teisės aktai, pagal kuriuos nuo 2027 m. pradžios Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos Tarptautinės aviacijos išmetamo anglies dioksido kiekio kompensavimo ir mažinimo sistema (CORSA) atitinkamai bus taikoma ES įsisteigusiems orlaivių naudotojams, vykdantiems skrydžius į kitas CORSA dalyvaujančias trečiąsias šalis ir iš jų, ir anglies dioksido apmokestinimas bus taikomas teršalams, išmetamiems vykdant skrydžius, susijusius su trečiosiomis šalimis, kurios CORSA netaiko.

15. Pagal peržiūrėtą ES ATLPS direktyvą taip pat taikoma atskira **anglies dioksido apmokestinimo sistema degalų deginimui kelių transporte ir pastatuose bei papildomuose sektoriuose (ATLPS2)** ir siekiama nuo 2027 m.⁴ teršalus apmokestinti nesuteikiant nemokamų leidimų ir prisidėti siekiant, kad iki 2030 m. sektoriuose, kuriuose ji taikoma, **išmetamų teršalų kiekis būtų sumažintas 42 %, palyginti su 2005 m.**
16. Pagal peržiūrėtą **Pastangų pasidalijimo reglamentą** ES teisės aktais valstybėms narėms nustatomi griežtesni individualūs privalomi išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslai sektoriuose, kuriems netaikoma dabartinė ES ATLPS, t. y. vidaus transporto (išskyrus aviaciją), pastatų, žemės ūkio, atliekų ir mažosios pramonės sektoriuose, o ES lygmeniu nustatytas tikslas **iki 2030 m. išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 40 %, palyginti su 2005 m.**
17. LULUCF sektoriuje ES patvirtino Sąjungos **grynojo absorbuojamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio tikslą – 310 mln. tonų CO₂ ekvivalento**, kuris apskaičiuojamas kaip pateiktų duomenų apie grynąjį sektoriuje išmetamą ir absorbuojamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį suma 2030 m. Be to, naujieji teisės aktai dabar apima visus pateiktus duomenis apie išmetamą ir absorbuojamą ŠESD kiekį, susijusį su visa tvarkoma žeme Sąjungoje.
18. Kalbant apie **naujus lengvuosius automobilius ir furgonus**, ES priėmė teisės aktus, kuriais siekiama **nuo 2030 m. iki 2034 m. 55 % sumažinti naujų lengvųjų automobilių išmetamą CO₂ kiekį ir 50 % sumažinti naujų furgonų išmetamą CO₂ kiekį, o nuo 2035 m. – 100 % sumažinti naujų lengvųjų automobilių ir furgonų išmetamą CO₂ kiekį.**
19. Susitarta dėl plataus užmojo **tikslų didinti energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį** ES energijos rūšių derinyje. Vadovaudamasi Europos Komisijos planu užtikrinti, kad Europa taptų nepriklausoma nuo Rusijos iškastinio kuro gerokai anksčiau nei 2030 m. („REPowerEU“), ES sutiko padidinti energijos taupymo užmojį nustatydamą didesnę tikslą – **2030 m. galutinį energijos suvartojimą ES lygmeniu sumažinti 11,7 %, taip pat nustatydamą naują tikslą ne vėliau kaip 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį galutiniame energijos suvartojime padidinti bent iki 42,5 %, numatant papildomą 2,5 % orientacinį padidinimą, leisiantį pasiekti 45 %.**

⁴ Jei dujų ir naftos kainos bus išskirtinai didelės likus keliems mėnesiams iki numatytos ATLPS2 veikimo pradžios, ši sistema pradės veikti nuo 2028 m. Tačiau išmetamo ŠESD kiekio mažinimo užmojai lieka nepakitę.

Papildomi elementai, susiję su bendrosiomis ES pastangomis vykdyti klimato srities veiksmus

20. **Tvarūs transporto degalai** gali atlikti svarbų vaidmenį mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Atitinkamai 2023 m. kovo ir balandžio mėn. Europos Sąjungos Taryba ir Europos Parlamentas pasiekė **susitarimą dėl pasiūlymų dėl iniciatyvų „FuelEU Maritime“ ir „ReFuelEU Aviation“**, kuriais siekiama padidinti tvarių degalų naudojimą orlaiviuose bei laivuose ir sumažinti jų aplinkosauginį pėdsaką.
21. Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba priėmė reglamentą dėl **alternatyviųjų degalų infrastruktūros** diegimo, siekiant užtikrinti, kad visuomenė galėtų naudotis pakankamu infrastruktūros tinklu kelių transporto priemonėms arba laivams įkrauti arba papildyti alternatyviaisiais degalais; šis reglamentas netrukus įsigalios. Siūlomas reglamentas atliks svarbų vaidmenį spartinant šios infrastruktūros diegimą, kad nebūtų kliudoma naudoti netaršias ir mažataršias transporto priemones ir laivus, pradedant teigiamą ciklą ir taip sudarant sąlygas transporto sektoriui gerokai sumažinti savo anglies pėdsaką.
22. Atsižvelgdami į Europos žaliąjį kursą, 2020 m. liepos mėn. ES vadovai pritarė tam, kad bendras **30 % klimato srities tikslas būtų taikomas bendrai ES biudžeto išlaidų sumai ir papildomoms ekonomikos gaivinimo priemonėms**, siekiant iki 2050 m. pasiekti ES poveikio klimatui neutralumo tikslą ir prisidėti prie naujo Sąjungos 2030 m. klimato srities tikslo įgyvendinimo. Jie patvirtino, kad pagal bendrąjį principą visos ES išlaidos turėtų derėti su Paryžiaus susitarimo tikslais. Šia ir kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, ES ATLPS, ir papildoma finansų rinkos politika, pvz., ES tvaraus finansavimo sistema, ES remia 2 straipsnio 1 dalies c punkto įgyvendinimą, siekiant užtikrinti, kad finansavimo srutai atitiktų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažėjimo ir klimato kaitai atsparios plėtros trajektoriją.

23. Siekdama prisidėti prie teisingo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, nė vieno nepalikdama nuošalyje, ES įsteigė **Socialinį klimato fondą pažeidžiamiesiems namų ūkiams**, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams **remti**, kad jie galėtų susidoroti su naujos pastatams ir kelių transportui skirtos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos poveikiu kainoms ir degalams papildomiems sektoriams. Iš esmės didžiausia 65 mlrd. EUR suma turėtų būti skirta 2026–2032 m. laikotarpiu, laikantis šio fondo reglamente⁵ išdėstytų straipsnių.
24. **Siekiant nuo 2024 m. prisidėti prie trylikos mažesnes pajamas gaunančių valstybių narių didelių investicijų poreikių**, ES ATLPS peržiūra taip pat sustiprinamas **ES ATLPS finansuojamas Modernizavimo fondas**. Tai apima paramą investicijoms, skirtoms energetikos sistemoms modernizuoti ir energijos vartojimo efektyvumui didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos kaupimo, gamybos ir naudojimo srityje ir energetikos tinklų, įskaitant vamzdynus, tinklus ir centralizuotą šildymą, modernizavimą, skatinant **teisingą perėjimą** nuo anglies priklausomuose regionuose. Modernizavimo fondas finansuojamas iš pajamų, gautų aukcionuose pardavus 2 % visų 2021–2030 m. apyvartinių taršos leidimų pagal ES ATLPS ir papildomų apyvartinių taršos leidimų, kuriuos pervedė paramą gaunančios valstybės narės – taip padaryti nusprendė 5 valstybės narės. Nuo 2024 m. iki 2030 m. papildomi 2,5 % bendro apyvartinių taršos leidimų skaičiaus bus taip pat parduota aukcione, gautas pajamas skiriant Modernizavimo fondui.
25. Be to, **ES ATLPS Inovacijų fondas** yra viena didžiausių pasaulyje programų, pagal kurią finansuojamas novatoriškų mažo anglies dioksido kiekio technologijų pristatymas. Iš Inovacijų fondo, 100 % finansuojamo pagal ES ATLPS, 2020–2030 m. bus suteikta apie 38 mlrd. EUR paramos (skaičiuojant 75 EUR už toną CO₂), priklausomai nuo anglies dioksido kainos, komerciniams novatoriškų mažo anglies dioksido kiekio technologijų pristatymo projektams, kuriais siekiama pateikti rinkai pramoninius sprendimus, kuriais būtų mažinama Europos priklausomybė nuo iškastinio kuro ir remiamas jos perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui.

⁵ 2023 m. gegužės 10 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060

26. Taikant **pasienio anglies dioksido korekcinį mechanizmą (PADKM)** bus nustatyta anglies dioksido kaina, susijusi su tam tikrų tikslinių produktų importu. Pagrindinis PADKM tikslas – užkirsti kelią anglies dioksido nutekėjimui ir išmetamųjų teršalų kiekio didėjimui trečiojoje šalyje užtikrinant, kad tam tikriems importuojamiems produktams būtų taikoma tokia pati anglies dioksido kaina kaip ir ES vidaus gamintojų produktams. Ji bus taikoma nediskriminuojant ir laikantis tarptautinių prekybos taisyklių, o jos taikymas taps glaudesnio tarptautinio bendradarbiavimo pagrindu.
27. ES yra pasiryžusi propaguoti žmogaus teisėmis grindžiamą ir į lyčių lygybę orientuotą požiūrį į klimato srities veiksmus, skatinti socialinį teisingumą, sąžiningumą ir įtraukumą pasauliniu mastu pereinant prie poveikio klimatui neutralumo, visapusišką, lygiateisį ir prasmingą moterų dalyvavimą ir įsitraukimą su klimatu susijusių sprendimų priėmimo procesuose ir visapusiškai laikytis mūsų įsipareigojimų žmogaus teisių srityje imantis kovos su klimato kaita veiksmų.

II. ATNAUJINTI ES IR JOS VALSTYBIŲ NARIŲ NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI ĮPAREIGOJANTYS VEIKSMŲ (NDC)

28. ES ir jos valstybės narės, veikdamos kartu, yra įsipareigojusios siekti teisiškai privalomo tikslo užtikrinti, kad **iki 2030 m. išmetamo šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekio grynas sumažinimas ES viduje⁶ sudarytų ne mažiau kaip 55 %, palyginti su 1990 m.**
29. Šis dokumentas pakeičia⁷ 2020 m. gruodžio 17 d. ES ir jos valstybių narių pateiktą pranešimą, įtrauktą į UNFCCC NDC registrą, ir nuo šio pranešimo gavimo Sekretariate dienos bus laikoma, kad tai yra esami NDC, kuriuos įgyvendina ES ir jos valstybės narės pagal Paryžiaus susitarimo 4 straipsnį.

⁶ Terminas „viduje“ reiškia sumažinimą nenaudojant tarptautinių kreditų.

⁷ Pagal gruodžio 17 d. ES ir jos valstybių narių pranešimo 29 punktą.

III. INFORMACIJA, BŪTINA ES NDC AIŠKUMUI, SKAIDRUMUI IR SUPRANTAMUMUI UŽTIKRINTI

30. 2018 m. Katovicuose vykusios COP pirmosios sesijos (Paryžiaus susitarimo šalių susitikimo) (CMA1) metu šalys susitarė dėl jų NDC taikytinų gairių dėl informacijos, būtinos aiškumui, skaidrumui ir supratimui užtikrinti (ICTU).
31. Šioje dalyje ICTU atnaujinama nuo šio pranešimo datos.

INFORMACIJA, SKIRTA EUROPOS SAJUNGOS IR JOS VALSTYBIŲ NARIŲ ATNAUJINTŲ NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTŲ IPAREIGOJANČIŲ VEIKSMŲ (NDC) 2021–2030 M. LAIKOTARPIU AIŠKUMUI, SKAIDRUMUI IR SUPRANTAMUMUI UŽTIKRINTI

Informacija, būtina ES NDC aiškumui, skaidrumui ir suprantamumui užtikrinti

<i>Punktas</i>	<i>CMAI pateiktos gairės</i>	<i>ES NDC taikoma informacija, skirta aiškumui, skaidrumui ir suprantamumui užtikrinti</i>
1.	Kiekybinė informacija apie atskaitos tašką (įskaitant, atitinkamai, bazinius metus):	
a)	Ataskaitiniai metai, baziniai metai, ataskaitinis laikotarpis (-iai) ar kitas atskaitos taškas (-ai);	1990 m.
b)	Kiekybinė informacija apie orientacinius rodiklius, jų vertes ataskaitiniais metais, baziniais metais, ataskaitiniu laikotarpiu (-iais) ar kitame atskaitos taške (-uose) ir, atitinkamai, tiksliniais metais;	Orientacinio rodiklio kiekybinis įvertinimas bus grindžiamas bendrais nacionaliniais rodikliais, kuriuos Europos Sąjunga pateiks nacionalinės apskaitos ataskaitoje, ir gali būti atnaujintas atsižvelgiant į ŠESD apskaitos metodikos patobulimus.
c)	Kalbant apie strategijas, planus ir veiksmus, nurodytus Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 6 dalyje, ar politiką ir priemones, kaip nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų sudedamąsias dalis, kai pirmiau nurodytas 1 dalies b punktas netaikomas, šalys turi pateikti kitą aktualią informaciją;	Netaikoma.
d)	Su orientaciniu rodikliu susijęs tikslas, išreikštas skaičiais, pavyzdžiui, sumažinimo procentine dalimi ar dydžiu;	Visos ekonomikos mastu išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio grynas sumažinimas ES viduje ¹ iki 2030 m. – ne mažiau kaip 55 %, palyginti su 1990 m.
e)	Informacija apie duomenų šaltinius, naudotus kiekybiniam atskaitos taško (-ų) įvertinimui;	Orientacinio rodiklio kiekybinis įvertinimas bus grindžiamas duomenimis, kuriuos Europos Sąjunga pateiks nacionalinės apskaitos ataskaitoje.
f)	Informacija apie aplinkybes, kurioms esant šalis gali atnaujinti orientacinių rodiklių vertes.	Vertės gali būti atnaujintos atsižvelgiant į ŠESD apskaitos metodikos patobulimus.

¹ Terminas „viduje“ reiškia sumažinimą nenaudojant tarptautinių kreditų.

2. Įgyvendinimo terminai ir (arba) laikotarpiai:		
a)	Įgyvendinimo terminas ir (arba) laikotarpis, įskaitant pradžios ir pabaigos datas, atitinkantis bet koki vėlesnį atitinkamą šalių konferencijos, kuri yra ir Paryžiaus susitarimo šalių susirinkimas (CMA), priimtą sprendimą;	2021 m. sausio 1 d.–2030 m. gruodžio 31 d.
b)	Priklausomai nuo to, ar tai yra atitinkamai vienu metų tikslas, ar daugiamečių tikslas.	Vienų metų tikslas, 2030 m.
3. Taikymo sritis ir aprėptis:		
a)	Bendras tikslo apibūdinimas;	<p>Šis tikslas – tai teisiškai privalomas tikslas visos ekonomikos mastu užtikrinti, kad iki 2030 m. išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio grynas sumažinimas ES viduje būtų ne mažiau kaip 55 %, palyginti su 1990 m., nenaudojant tarptautinių kreditų.</p> <p>Geografinė aprėptis: ES ir jos valstybės narės (Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Vokietija, Estija, Airija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Kipras, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Malta, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija, Švedija)²</p> <p>Siekiant įgyvendinti padidintą tikslą, šiame skirsnyje remiamasi šiais teisės aktais: Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/959, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/842 su pakeitimas, padarytais Reglamentu (ES) 2023/857 (PPR reglamentas), Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/841 (LULUCF reglamentas) su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2023/839 (LULUCF reglamentas). Papildomais teisės aktais ir poveikio švelninimo priemonėmis, taikomais ES lygmeniu ir valstybėse narėse, prisidedama prie reikiamo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo, kad būtų pasiektas šis tikslas, kaip apibūdinta šio pranešimo I ir II dalies aprašomajame tekste.</p>

² Įskaitant atokiausius ES regionus (Gvadelupa, Prancūzijos Gviana, Martinika, Majotas, Reunjonas, Sen Martenas (Prancūzija), Kanarų salos (Ispanija), Azorų salos ir Madeira (Portugalija)).

b) Sektoriai, dujos, kategorijos ir grupės, kuriuos apima nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai, įskaitant, jei taikytina, atitinkančius Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos (IPCC) gaires;

išsamesnė informacija bus teikiama **pagal IPCC gaires Europos Sąjungos dvimetėse skaidrumo ataskaitose.**

Į taikymo sritį patenkantys sektoriai:

Energetika

Aviacija: kalbant apie aviacijos sektoriaus išmetamus teršalus, nurodomas tik CO₂ kiekis, išmetamas vykdant skrydžius, kuriems taikomas veiksmingas anglies dioksido apmokestinimas ES ATLPS. Jie apima Europos ekonominėje erdvėje vykdomus skrydžius, išvykstanuosius skrydžius į Šveicariją ir išvykstanuosius skrydžius į Jungtinę Karalystę.

Jūrų laivyba: įtraukti laivybos išmetamieji teršalai yra CO₂, metano, azoto suboksido kiekis, išmetamas vykdant reusus Europos Sąjungoje.

Kitų kategorijų energijos šaltiniai pagal IPCC gaires

Pramoniniai procesai ir produktų naudojimas

Žemės ūkis

Atliekos

Žemės naudojimas, žemės naudojimo keitimas ir miškininkystė (LULUCF) (daugiausia informacijos apie šį sektorių pateikta 5 skirsnio e punkte)

Dujos:

anglies dioksidas

(CO₂) metanas

(CH₄) azoto

suboksidas (N₂O)

hidrofluorangliavandeniliai

(HFCs)

perfluorangliavandeniliai

(PFCs) sieros

heksafluoridas (SF₆)

azoto trifluoridas (NF₃)

ES NDC įgyvendinami visos ekonomikos mastu, todėl jie atitinka šią nuostatą.

c) Kaip šalis atsižvelgė į sprendimo 1/CP.21 31 dalies c ir d punktus? (Šaltiniai, absorbentai ir informacija tuo atveju, jei kokios nors kategorijos neįtraukiamos)

- d) Klimato kaitos švelninimo papildoma nauda, gaunama įgyvendinant šalių prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmus ir (arba) ekonomikos įvairinimo planus, įskaitant konkrečių projektų, priemonių ir iniciatyvų pagal šalių prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmus ir (arba) ekonomikos įvairinimo planus aprašymą. Netaikoma.

4. Planavimo procesai:

- a) Informacija apie planavimo procesus, kuriuos šalis pradėjo, kad parengtų savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus veiksmus, ir, jei įmanoma, apie šalies įgyvendinimo planus, įskaitant, atitinkamai:
- i) vidaus institucinius susitarimus, visuomenės dalyvavimą ir bendradarbiavimą su vietos bendruomenėmis bei čiabuvių tautomis, atsižvelgiant į lyčių aspektą;
- ES NDC turinys grindžiamas išsamiu poveikio vertinimu³ ir suinteresuotųjų subjektų informacija, surinkta per viešas konsultacijas⁴.
- ES NDC parengti atsižvelgiant į ES siekį užtikrinti lyčių lygybę ir į kompleksinius prioritetus, kuriuos apima tokie įsipareigojimai, kaip: įsipareigojimas sukurti ir kuo labiau padidinti darnaus vystymosi socialinių, aplinkos ir ekonominių aspektų sinergiją⁵; valstybių narių žmogaus teisių ir lyčių lygybės aspektų integravimas į savo nacionalinius planus ir strategijas pagal ES energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo reglamentą⁶ ir Europos lyčių lygybės paktą⁷; ES parama priimant Jungtinių Tautų deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių⁸. ES siekia užtikrinti proporcingą abiejų lyčių atstovų dalyvavimą ir skatinti visapusišką, lygiateisį, veiksmingą ir prasmingą moterų ir mergaičių dalyvavimą bei lyderystę klimato srities veiksmų ir sprendimų priėmimo procesuose visais lygmenimis. Be to, ES toliau remia prasmingą jaunimo ir vaikų dalyvavimą

³ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SWD (2020) 176.

⁴ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12265-2030-Climate-Target-Plan/public-consultation>

⁵ 2019 m. balandžio 9 d. Tarybos išvados „Siekiant vis darnesnės Sąjungos iki 2030 m.“

⁶ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12265-2030-Climate-Target-Plan/public-consultation>

⁷ 2011 m. kovo 7 d. Tarybos išvados dėl Europos lyčių lygybės pakto (2011–2020 m.).

⁸ 2017 m. gegužės 15 d. Tarybos išvados dėl čiabuvių tautų.

- ii) kontekstinius klausimus, įskaitant, *inter alia*, atitinkamai:
- a) nacionalines aplinkybes, pavyzdžiui, geografiją, klimatą, ekonomiką, darnų vystymąsi ir skurdo panaikinimą;
 - b) geriausią praktiką ir patirtį, susijusią su nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų rengimu;
 - c) kitus kontekstinius siekius ir prioritetus, pripažintus prisijungimo prie Paryžiaus susitarimo metu.

klimato srities sprendimų priėmimo procesuose, taip pat švietimą ir mokymą klimato klausimais ir didins visuomenės informavimą apie klimato kaitą. ES palankiai vertina tai, kad JT Žmogaus teisių taryba ir Generalinė Asamblėja pripažino, kad teisė į švarią, sveiką ir tvarią aplinką yra žmogaus teisė, ir aktyviai dalyvaus diskusijose siekiant šios teisės įgyvendinimo pažangos ir propaguos įtrauktį bei nediskriminavimą. ES pripažįsta žmogaus teisių aplinkosaugos srityje gynėjų, kurie susiduria su precedento neturinčiais grasinimais ir išpuoliais, indėlių.

Prieš Europos Parlamentui ir Europos Sąjungos Tarybai priimant ES teisėkūros procedūra priimamus aktus, dėl visų jų rengiamos viešos konsultacijos. Valdymo priemonės yra nustatytos Reglamente (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo ir Reglamente (ES) 2021/1119 dėl Europos klimato teisės akto. Tai apima sustiprintą valdymo sistemą, susijusią su integruotu planavimu, ataskaitų teikimu ir stebėseną klimato ir energetikos politikos srityse, be kita ko, atsižvelgiant į klimato ir energetikos tikslus, politiką, priemones ir prognozes, apskaitos duomenis bei nuostatas dėl daugiapakopio visuomenės dalyvavimo, taip pat viešąsias konsultacijas, kurias valstybės narės surengs rengdamos integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, kuriais įgyvendinami jų politikos tikslai iki 2030 m. Į šiuos teisės aktus įtrauktos peržiūros nuostatos, atitinkančios plataus užmojo klimato srities veiksmų didinimo penkerių metų ciklą pagal Paryžiaus susitarimą.

Be to, ES įgyvendina priemones, kuriomis remiamas Paryžiaus susitarimo 2 straipsnio 1 dalies c punkto įgyvendinimas; jos, be kita ko, apima ES ATLPS arba ES tvaraus finansavimo sistemą, įskaitant finansų rinkų politiką, ir toliau dirba, kad finansavimo srutai dar labiau atitiktų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi trajektoriją.

b) Konkreči informacija, taikoma Šalims, įskaitant regionines ekonominės integracijos organizacijas ir jų valstybes nares, kurios susitarė veikti kartu pagal Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 2 dalį, įskaitant Šalis, kurios susitarė veikti kartu pagal Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 16–18 dalis, ir susitarimo sąlygos

ES ir jos valstybės narės praneša UNFCCC sekretoriatui apie ketinimą veikti kartu pagal Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 2 dalį, laikantis pirmiau 3 skirsnio a punkte nurodytų teisės aktų, kuriuose aprašyta, kaip ES ir jos valstybės narės yra atsakingos už šio NDC įgyvendinimą.

Atitinkami išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimai:

- pagal Direktyvą (ES) 2023/959, įgyvendinant ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, **sektoriuose, kuriems taikomas šis teisės aktas, ES išmetamųjų teršalų kiekį iki 2030 m. sumažins 62 %, palyginti su 2005 m. lygiu.**
- Reglamente (ES) 2023/857 sektoriams, kuriems jis taikomas, nustatytas tikslas iki 2030 m. išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 40 %, palyginti su 2005 m. **Kiekviena ES valstybė narė savo išmetamųjų teršalų kiekį iki 2030 m., palyginti su 2005 m. lygiu, sumažins tiek procentų: Belgija 47 %, Bulgarija 10 %, Čekija 26 %, Danija 50 %, Vokietija 50 %, Estija 24 %, Airija 42 %, Graikija 22,7 %, Ispanija 37,7 %, Prancūzija 47,5 %, Kroatija 16,7 %, Italija 43,7 %, Kipras 32 %, Latvija 17 %, Lietuva 21 %, Liuksemburgas 50 %, Vengrija 18,7 %, Malta 19 %, Nyderlandai 48 %, Austrija 48 %, Lenkija 17,7 %, Portugalija 28,7 %, Rumunija 12,7 %, Slovėnija 27 %, Slovakija 22,7 %, Suomija 50 %, Švedija 50 %.**
- Reglamentu (ES) 2023/839 (kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841) nustatomas **grynojo absorbuoto kiekio LULUCF sektoriuje tikslas.** Šio tikslo geografinė aprėptis jau yra visas tvarkomos žemės Sąjungoje plotas. Kiekviena valstybė narė turi privalomą nacionalinį tikslą iki 2030 m. padidinti grynąjį absorbuojamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį – **kartu tai padės pasiekti bendrą ES tikslą – grynąjį absorbuojamą 310 Mt CO₂ kiekį.**
- **Be to, kiekviena valstybė narė įsipareigoja 2026–2029 m. laikotarpiu pasiekti tam tikrą grynojo išmetamo ir absorbuojamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumą.**

c) Kaip šalis, rengdama nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, atsižvelgė į bendros pažangos įvertinimo rezultatus, kaip nurodyta Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 9 dalyje?

- Kiekvienos valstybės narės 2030 m. tikslas yra grynąjį absorbuojamą kiekį, palyginti su 2016–2018 m. duomenimis (atsiskaitant 2032 m.) padidinti taip: Belgija – 320Kt CO₂ekv., Bulgarija – 1163kt CO₂ekv., Čekija – 827kt CO₂ekv., Danija – 441Kt CO₂ekv., Vokietija – 3751Kt CO₂ekv., Estija – 434Kt CO₂ekv., Airija – 626Kt CO₂ekv., Graikija – 1154Kt CO₂ekv., Ispanija – 5309Kt CO₂ekv., Prancūzija – 6693Kt CO₂ekv., Kroatija – 593Kt CO₂ekv., Italija – 3158Kt CO₂ekv., Kipras – 63Kt CO₂ekv., Latvija – 639Kt CO₂ekv., Lietuva – 661Kt CO₂ekv., Liuksemburgas – 27Kt CO₂ekv., Vengrija – 934Kt CO₂ekv., Malta – 2Kt CO₂ekv., Nyderlandai – 435Kt CO₂ekv., Austrija – 879Kt CO₂ekv., Lenkija – 3278Kt CO₂ekv., Portugalija – 968Kt CO₂ekv., Rumunija – 2380Kt CO₂ekv., Slovėnija – 212Kt CO₂ekv., Slovakija – 504Kt CO₂ekv., Suomija – 2889Kt CO₂ekv., Švedija – 3955Kt CO₂ekv.

ES savo klimato srities tikslą nustato vadovaudamasi Europos klimato teisės aktu. Tuo tikslu ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo pirmojo bendros pažangos įvertinimo Komisija atitinkamai pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Sąjungos masto 2040 m. klimato srities tikslo, grindžiamo išsamiau poveikio vertinimu, kaip nurodyta 2021 m. birželio 30 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO (ES) 2021/1119 (Europos klimato teisės akto) 4 straipsnio 3 dalyje.

d) kiekviena šalis, kurios nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus pagal Paryžiaus susitarimo 4 straipsnį sudaro prisitaikymo veiksmai ir (arba) ekonomikos įvairinimo planai, kuriais užtikrinama papildoma nauda švelninimui pagal Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 7 dalį, turi pateikti informaciją apie:

Netaikoma.

i) tai, kaip rengiant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus buvo atsižvelgta į atsakomųjų priemonių ekonominius ir socialinius padarinius;

ii) konkrečius projektus, priemones ir veiklą, kurie turi būti įgyvendinami siekiant prisidėti prie papildomos naudos švelninimui, įskaitant informaciją apie prisitaikymo planus, kurie taip pat duoda papildomos naudos švelninimui ir gali apimti pagrindinius sektorius, pavyzdžiui, energetikos, išteklių, vandens išteklių, pakrančių išteklių, gyvenviečių ir miestų planavimo, žemės ūkio ir miškininkystės sektorius, bet jais neapsiriboja, ir ekonomikos įvairinimo veiksmus, kurie gali apimti tokius sektorius kaip gamyba ir pramonė, energetika ir kasyba, transportas ir komunikacija, statybos, turizmas, nekilnojamasis turtas, žemės ūkis ir žuvininkystė, bet jais neapsiriboja.

5. Prielaidos ir metodiniai principai, įskaitant dėl žmogaus veiklos išmesto ir atitinkamais atvejais absorbuoto ŠESD kiekio apskaičiavimo ir apskaitos metodus:

a) prielaidos ir metodiniai principai, taikomi į apskaitą įtraukiant dėl žmogaus veiklos išmestą ir absorbuotą ŠESD kiekį, atitinkantį šalies nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, laikantis Sprendimo 1/CP.21 31 punkto ir CMA priimtų apskaitos rekomendacijų;

Dabartinis ES apskaitos principas atitinka IPCC įvertintus metodus ir bendrus parametrus (žr. 5 skirsnio d punktą). Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d. šis principas atitiks Sprendimo 4/CMA.1. II priede pateiktas NDC apskaitos rekomendacijas.

b)	Prielaidos ir metodiniai principai, kuriais remiamasi atliekant politikos ir priemonių arba strategijų pagal nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus įgyvendinimo apskaitą;	Netaikoma. ES NDC yra absoliutus visos ekonomikos mastu išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas.
c)	Jei taikytina, informacija apie tai, kaip šalis atsižvelgs į esamus metodus ir rekomendacijas pagal Konvenciją, kad atitinkamai į apskaitą būtų įtrauktas dėl žmogaus veiklos išmestas ir absorbuotas ŠESD kiekis pagal Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 14 dalį;	Žr. 5 skirsnio d punktą.
d)	IPCC metodikos ir parametrai, naudojami dėl žmogaus veiklos išmestam ir absorbuotam ŠESD kiekiui apskaičiuoti;	Metodikos: 2006 m. IPCC gairės. Parametrai: visuotinio atšilimo potencialas 100 metų chronologinėje juostoje pagal IPCC 5-ąją vertinimo ataskaitą.
e)	Atitinkamai su konkrečiais sektoriais, kategorijomis ar veikla susijusios prielaidos, metodikos ir principai, atitinkantys IPCC gaires, įskaitant, jei taikytina:	ES LULUCF politikos sistema grindžiama IPCC gairėmis, TACCC principais ir esamomis apskaitos taisyklėmis, jas atnaujinant ir patobulinant 2021–2030 m. laikotarpiui. Politikos sistemoje nuo 2026 m. taikomas išmestas ir absorbuotas grynas išmetamųjų teršalų kiekis, taip prisidedant prie tikslo didinti ES žemės absorbentų grynąjį kiekį ilguoju laikotarpiu.
i)	principą, taikomą sprendžiant dėl natūralių trikdžių tvarkomoje žemėje išmesto ir vėliau absorbuoto ŠESD kiekio klausimą;	Valstybės narės gali 2021–2025 m. laikotarpiu taikyti nuostatą dėl natūralių trikdžių mišku apželdintai žemei ir tvarkomai miško žemei, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2018/841 (su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2023/839) 10 straipsnyje ir VI priede. Nuo 2026 m. ši nuostata nebetaikoma.
ii)	principą, taikomą siekiant į apskaitą įtraukti dėl nukirstų medžių produktų išmestą ir absorbuotą ŠESD kiekį;	ES taiko gamybos principą, kaip apibrėžta IPCC gairėse; taip pat žr. Reglamento (ES) 2018/841 (su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2023/839) 9 straipsnį ir V priedą. Peržiūrėtame Reglamente (ES) 2023/839 numatyta aktyvi novatoriškų anglies dioksido saugojimo produktų peržiūra.
iii)	principą, taikomą sprendžiant miškų amžiaus klasių struktūros poveikio klausimą;	Iki 2025 m. numatomuose tvarkomo miško žemės (miško žeme liekanti miško žemė) atskaitos lygiuose atsižvelgiama į miško amžiaus klasių struktūrą, kad į apskaitą būtų įtraukti tvarkymo praktikos pokyčiai; taip pat žr. Reglamento (ES) 2018/841 (su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2023/839) 8 straipsnį ir IV priedą. Nuo 2026 m. atskaitos lygiai

		nebetaikomi.
f)	Kitos prielaidos ir metodiniai principai, taikomi siekiant suprasti nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir, jei taikytina, apskaičiuoti atitinkamą išmestą ir absorbuotą ŠESD kiekį, įskaitant:	
i)	tai, kaip nustatomi orientaciniai rodikliai, bazinis lygis (-iai) ir (arba) atskaitos lygis (-iai), įskaitant, kai taikytina, konkrečiam sektoriui, kategorijai arba konkrečiai veiklai skirtus atskaitos lygius, įskaitant, pavyzdžiui, pagrindinius parametrus, prielaidas, apibrėžtis, metodikas, duomenų šaltinius ir naudojamus modelius;	ES požiūris buvo nustatytas laikantis 2006 m. IPCC gairių dėl ŠESD apskaitos; atitinka Sprendimą 18/CMA.1. CMA sprendimu (5/CMA.3) šalims taip pat leidžiama savanoriškai taikyti 2019 m. IPCC patikslinimus. Kai kurios valstybės narės pradėjo taikyti patikslinimus; tai atspindėta ir ES apskaitoje. Tikslas apskaitomas atliekant valstybių narių teritorijose absorbuoto (išmesto) grynojo ŠESD kiekio užskaitą pagal: LULUCF kategorijas: išmestas ir absorbuotas kiekis, susijęs su ataskaitinėmis kategorijomis, t. y. miško žemė, pasėliai, pievos, šlapynės, gyvenvietės, kita žemė, nukirstų medžių produktai, kita, atmosferinės iškritos ir azoto išplovimas ir nutekėjimas, įskaitant žemės naudojimo keitimą iš vienos kategorijos į kitą. LULUCF telkinius: gyvoji biomasė; miško paklotė; negyva mediena; dirvožemio organinė anglis mineraliniuose dirvožemiuose; dirvožemio organinė anglis organiniuose dirvožemiuose; nukirstų medžių produktai. LULUCF dujas: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O.
ii)	šalių, kurių nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai apima ne ŠESD elementus, atveju – informacija apie prielaidas ir metodinius principus, taikomus tų elementų atžvilgiu, jei taikytina;	Netaikoma. ES NDC yra absoliutus, visos ekonomikos masto tikslas sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.
iii)	klimate kaitos sukėlėjų, kurie įtraukti į nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir kuriems netaikomos IPCC gairės, atveju – informacija apie tai, kaip apskaičiuojami klimato kaitos sukėlėjai;	Netaikoma. ES NDC apima tik klimato kaitos sukėlėjus, kuriems taikomos IPCC gairės (žr. 3 skirsnio b punktą).
iv)	prireikus, kitą techninę informaciją;	Netaikoma.

- g) Jei taikytina, ketinimas savanoriškai bendradarbiauti pagal Paryžiaus susitarimo 6 straipsnį. ES grynojo sumažinimo tikslas – bent 55 % iki 2030 m. – turi būti pasiektas tik vidaus priemonėmis, nenaudojant tarptautinių kreditų.

Norvegija, Islandija ir Lichtenšteinas ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvauja nuo 2008 m., o 2020 m. įsigaliojo ES ir Šveicarijos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemas susiejantis susitarimas. ES toliau nagrinėja galimybes ES ATLPS susieti su kitomis patikimomis apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemomis.

ES bendradarbiavimą ES ATLPS srityje su šiomis ir bet kuriomis kitomis šalimis į apskaitą įtrauks laikydamosi CMA1 priimtų rekomendacijų ir visų tolesnių rekomendacijų, dėl kurių susitaria CMA.

6. Kaip šalis nustato, kad jos nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai yra teisingi ir plataus užmojo, atsižvelgiant į jos nacionalines aplinkybes:

- a) Kaip šalis nustato, kad jos nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai yra teisingi ir plataus užmojo, atsižvelgiant į jos nacionalines aplinkybes?

ES NDC yra plataus užmojo ir teisingi, nes jais viena didžiausių pasaulyje nuo iškastinio kuro priklausomų ir pramoninių ekonomikų bus nukreipta siekti poveikio klimatui neutralumo iki 2050 m., kartu atsižvelgiant į teisingumą ir solidarumą tarp valstybių narių, pasižyminčių skirtingomis nacionalinėmis aplinkybėmis.

NDC atspindi ES 2030 m. tikslą, kuris tapo privalomas patvirtinus Europos klimato teisės aktą, kuriuo ES taip pat įpareigojama iki 2050 m. užtikrinti neutralų poveikį klimatui. 2030 m. tikslą ES bendrai įgyvendins ekonomiškai efektyviausiu būdu, pasitelkusi Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinį. Visos ES valstybės narės dalyvaus dedant šias pastangas taip, kad būtų atsižvelgta į skirtingą valstybių narių, įskaitant salų valstybes nares ir salas, pradinę padėtį, konkrečias nacionalines aplinkybes ir išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo potencialą, taip pat į jų iki šiol įdėtas pastangas.

Europos klimato teisės aktu sukuriama pažangos stebėsenos sistema ir suteikiamas tolesnių veiksmų, jei jų prireiktų, teisinis pagrindas. Juo

užtikrinamas nuspėjamas investuotojams ir kitiems ekonominės veiklos vykdytojams, taip pat užtikrinama, kad perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui būtų negrįžtamas.

ES turi ilgą klimato politikos įgyvendinimo istoriją. Jos visas išmetamas ŠESD kiekis (išskyrus LULUCF ir tarptautinę aviaciją) nuo 1990 m. sumažėjo 1939 mln. tonų CO₂ ekvivalento (arba 34,3 %) ir pasiekė žemiausią lygį šiuo laikotarpiu 2020 m. (3708 mln. tonų CO₂ ekvivalento). ES savo bendrąjį vidaus produktą (BVP) palaipsniui atsiejo nuo savo išmetamo ŠESD kiekio: palyginti su 1990 m., BVP padidėjo 54 %, o išmetamųjų teršalų kiekis per tą patį laikotarpį sumažėjo apie 34 %.

Siekdama užtikrinti, kad perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos vyktų teisingai, nė vieno nepaliekant nuošalyje, ES įsteigė Socialinį klimato fondą pažeidžiamiems namų ūkiams, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams remti, kad jie galėtų susidoroti su naujos pastatams ir kelių transportui skirtos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos poveikiu kainoms ir degalams papildomiems sektoriams. Šis fondas išimties tvarka ir laikinai turėtų būti tiesiogiai finansuojamas iš ATLPS leidimų pajamų.

Siekiant nuo 2024 m. prisidėti prie trylikos mažesnes pajamas gaunančių valstybių narių didelių investicijų poreikių, ES ATLPS peržiūra taip pat sustiprinamas ES ATLPS finansuojamas Modernizavimo fondas. Tai apima paramą investicijoms į atsinaujinančiųjų išteklių energijos kaupimą, gamybą ir naudojimą ir energetikos tinklų, įskaitant vamzdynus, tinklus ir centralizuotą šildymą, modernizavimą, skatinant teisingą pertvarką nuo anglies priklausomuose regionuose.

b) Sąžiningumo aspektai, įskaitant svarstymus apie teisingumą;

Remiantis IPCC 6-ąja vertinimo ataskaita, iki 2030 m. pasaulyje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turi sumažėti maždaug 43 %, palyginti su 2019 m., kad būtų išlaikytos pastangos apriboti atšilimą 1,5 °C. ES ne mažiau kaip 55 % tikslas atitinka šį sumažinimo lygį remiantis tuo, kad nuo bazinių 1990 metų ES gerokai sumažino išmetamą kiekį.

Plačiausio užmojo IPCC scenarijai (atitinkantys 1,5 °C, neviršijant šios vertės arba ją viršijant nedaug) yra panašūs į 2018 m. specialiojoje ataskaitoje dėl 1,5 °C pateiktus scenarijus, kuriais buvo grindžiamas ES ne mažiau kaip 55 % tikslas, taip pat ES 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslas. Šių tikslų pasiekimas reikš, kad ES priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tempas yra didesnis už pagal tuos scenarijus reikiamą viso pasaulio tempą. 2050 m. ES tikslas užtikrinti poveikio klimatui neutralumą viršija tikslą pasiekti tuo metu pasauliniu lygmeniu reikiamą (vien tik) nulinį išmetamą CO₂ kiekį.

Be to, reikėtų pažymėti, kad ES jau sumažino šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą 31 %, palyginti su 1990 m. lygiu, tuo tarpu pasaulyje išmetamas kiekis padidėjo daugiau kaip 50 %. ES gerokai viršijo savo 2020 m. tikslus savo 2020 m. tikslus (net jei neatsižvelgtume į COVID-19 pandemijos poveikį). Tuo laikotarpiu ES ir jos valstybių narių išmetamas kiekis mažėjo greičiau nei bet kurios kitos pagrindinės išsivysčiusios arba besivystančios šalies ekonomikoje.

Vienam gyventojui tenkantis ES išmetamas kiekis taip pat yra vienas iš mažiausių, palyginti su bet kuria kita pagrindine didelių pajamų šalimi, ir mažesnis nei keliose besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse.

IPCC 6-ojoje vertinimo ataskaitoje taip pat patvirtinama, kad tvarus įsipareigojimas imtis klimato srities veiksmų, panašių į ES veiksmus,

		pasiteisino tuose regionuose, kur jų bandyta imtis. Joje taip pat teigiama, kad tvari klimato politika padėjo sumažinti išlaidas mažataršėms technologijoms ir daugiametį išmetamą teršalų kiekį (net ir vertinant pagal suvartojimą) ir kad dėl gerai valdomos anglies dioksido apmokestinimo politikos nerasta įrodymų, jog vyksta reikšmingas anglies dioksido nutekėjimas.
c)	Kaip šalis atsižvelgė į Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 3 dalį?	Šie NDC yra platesnio užmojo nei pradiniai NDC tuo pačiu laikotarpiu. Žr. 6 skirsnio a punktą.
d)	Kaip šalis atsižvelgė į Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 4 dalį?	ES laikosi šios nuostatos, nustatydamą absoliutų tikslą visos ekonomikos mastu.
e)	Kaip šalis atsižvelgė į Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio 6 dalį?	ES netaikoma.

7. Kaip nacionaliniu lygmeniu nustatytais įpareigojančiais veiksmais prisidedama siekiant Konvencijos 2 straipsnyje nustatyto tikslo?

- a) Kaip nacionaliniu lygmeniu nustatytais įpareigojančiais veiksmais prisidedama siekiant Konvencijos 2 straipsnyje nustatyto tikslo? ES mano, kad jos NDC atitinka UNFCCC tikslą ir UNFCCC Paryžiaus susitarimo ilgalaikį tikslą, kaip paaiškinta 6a ir 6b punktuose.
- b) Kaip nacionaliniu lygmeniu nustatytais įpareigojančiais veiksmais prisidedama prie Paryžiaus susitarimo 2 straipsnio 1 dalies a punkto ir 4 straipsnio 1 dalies įgyvendinimo?